

téhož ze dne 18. září 1925, č. 1612, a ze dne 20. listopadu 1925, č. 22132, není však tato praxe berních úřadů správná, pokud jde o jednání, uvedená v § 31. cis. nař. ze dne 15. září 1915, č. 278 ř. z.

Právní struktura darování dle §§ 938 a násl. obecného zák. obč., jest zcela jiná, nežli právní struktura jednání, jimiž činí rodiče či prarodiče zadost své povinnosti dotální, dle §§ 1220 a násl. obč. zák. K daru není nikdo nucen, splnění povinnosti dotální lze se však domáhati i soudně. Tím, že jednání uvedená v § 31. cit. nařízení zpoplatňují se jako dary, nebylo řečeno, že jsou to dary.

Dodatky k § 3. zákona ze dne 7. ledna 1920, č. 31, sb. z. a n. stanoví však nově pouze poplatnost darů bez listinného osvědčení. Podrobiti poplatkové povinnosti jednání, jež dosud poplatku nepodléhalo, lze však pouze zákonem, a není zde tedy možná ani analogie, ani extenzivní výklad zákonného ustanovení.

Proto nutno míti za to, že dle dnešního stavu zákonodárství, nepodléhá poplatku darovacímu poskytnutí věcí movitých za účelem splnění povinnosti dotální se strany osob k tomu dle zákona povinných (stejně platí zajisté i o výbavě dle § 1231 ob. zák. obč.) nebyla-li o tom sepsána listina.

Platí tedy o poplatcích, vyměřovaných u příležitosti zřízení věna v movitostech:

1. osvědčili-li se notářským spisem pouze zřízení věna ženichovi (§ 1217 a násl. ob. zák. obč.), podléhá toto právní jednání poplatku podle stupnice II. Poskytnutí věna nevěstě se strany osoby k tomu dle zákona povinné a ve spise neosvědčené však nepodléhá žádnému poplatku,

2. osvědčili-li se v notářském spise kromě zřízení věna ženichovi též poskytnutí jeho se strany rodičů neb osob majících povinnost dotální děčii, vyměří se poplatek darovací, avšak odpadá poplatek dle stupnice II. ze zřízení věna,

3. sepsali-li se zvláštní listina o zřízení věna ženichovi a zvláštní listina o poskytnutí potřebných hotovostí za tím účelem nevěstě se strany osob. majících vůči ní povinnost dotální, nutno zaplatiti poplatky oba, jak darovací, tak škálový.

Dr. Ivan Kulawczyk:

Stav ex-lex v notářství na Podkarpatské Rusi.

Zákon č. 167/1920 a vládní nařízení č. 3/1921, jimiž byla provedena organizace notářské komory na Slovensku, — nezmiňují se vůbec o notářství na Podkarpatské Rusi. Podle všeho, Podkarpatská Rus, jako území autonomní, měla obdržeti samostatnou notářskou komoru. To se však doposud nestalo, a to snad z té prosté příčiny, že na Podkarpatské Rusi může býti zřízeno nejvýše 7—10 notářských míst, kdežto podle § 20. zák. čl. XXXV/1874 ku zřízení notářské komory jest zapotřebí, aby členy této bylo aspoň 15 notářů.

Stalo se tudíž, že Podkarpatská Rus nemá notářské komory, a poněvadž nebyl také vydán žádný zákon, který by karpatoruské veř. notářství nějak jinak upravoval, máme v našem státě území, jehož notáři nepodléhají žádné notářské komoře vzdor výslovnému ustanovení § 26. uh. not. ř., dle něhož každý notář musí býti členem některé notářské komory.

Tento abnormální stav může míti pro notářství dalekosáhlé právní následky. Především není zde nikdo, kdo by vedl dozor nad vykonáváním úřední činnosti a chováním se veř. notářů ve smyslu §§ 165.—171. uh. not. ř., dále nemůže býti proti veř. notáři zavedeno disciplinární řízení, neboť neexistuje disciplinární soud ve smyslu § 190. uh. not. ř. — konečně není nikdo, kdo by byl oprávněn vésti seznam notářů a notářských kandidátů a kdo by dělal návrhy ohledně zřizování nových notářských míst a jmenování veř. notářů.

Kdyby Podkarpatská Rus nebyla územím autonomním, dal by se tento stav snadno odstraniti tím způsobem, že by ministerstvo spravedlnosti ve smyslu § 27. uh. not. ř. podřídilo jednoduše karpatoruské notáře jedné ze sousedních notářských komor. Z ohledu však na autonomii tohoto území ministerstvo spravedlnosti nemůže tak učiniti, a nezbyvá nic jiného, než čekati vydání zvláštního zákona anebo nového všeobecného notářského řádu.

Kdo má do té doby spravovati notářské záležitosti, o tom nemáme žádného zákonného předpisu, neboť notářský řád nepředvídá takového případu, že by mohlo býti území bez notářské komory. Postupovati obdobně, jako při zrušení autonomní samosprávy, to jest jmenovati vládního komisaře, v notářství se nedá, neboť notářská komora, jako stavovská organizace, podle zákona existovati musí. Také ministerstvo spravedlnosti nemůže samo vykonávati agendu notářské komory, ježto přísluší mu pouze dozor nad notáři a notářskými komorami (§ 171. uh. not. ř.) a nikoliv samo vyřizování notářských záležitostí. Při tom mohly by vznikati jisté kolise, jako při jmenování veř. notářů anebo při zřizování nových veř. notářských míst, kde zákon vyžaduje návrhu notářské komory. Tu ministerstvo samo by dělalo návrh a samo o něm rozhodovalo.

Jest patrno, že podle platných zákonných předpisů není tu žádný orgán, který by mohl právem převzít na sebe vedení agendy notářské komory na Podkarpatské Rusi.

V době převratové, když na území Slovenska a Podkarpatské Rusi činily se základy československé státní organizace, — převzalo na sebe spravování veř. notářských záležitostí presidium soudní tabule v Košicích, a poněvadž potom nebyl vytvořen žádný jiný orgán, který by byl povolán vésti agendu veř. notářské komory, zmíněné presidium vede ji až dodnes a stalo se fakticky notářskou komorou pro Podkarpatskou Rus. Jest samozřejmé, že funkci tuto spravuje bez jakéhokoliv zákonného oprávnění, pouhým zákonem revoluce, a spravuje ji jenom proto, poněvadž není tu nikdo jiný, kdo by mohl vedení notářských záležitostí právem na sebe převzít.

Nezbývá tedy nic jiného, než smířiti se s tímto stavem, a pokud nebude vydán nový zákon, spravovati dále záležitosti karpatoruské notářské komory způsobem revolučním, jak tomu bylo doposud. Bylo by však záhodno, aby tento anormální stav již dlouho netrval, a poněvadž nedá se jinak odstraniti než vydáním zvláštního zákona, bude jak v zájmu státu tak veř. notářství, když tento zákon co nejdříve bude vydán.

Upraviteli karpatoruské veř. notářství zákonem dá se trojím způsobem: předně, že zákon podrží dosavadní stav, t. j. pověří presidium soudní tabule v Košicích k dalšímu vedení notářské agendy na Podkarpatské Rusi. Avšak takové rozřešení mohlo by býti pouze dočasné, neboť porušovalo by notářskou autonomii a uvá-

dělo by karpatoruské notáře v horší postavení, než v jakém nacházejí se notáři v jiných zemích Republiky.

Druhý způsob zákonitě úpravy notářství byl by nejnadhším, a sice: snížit počet členů notářské komory z 15 na 7. Taková úprava měla by však tu nevýhodu, že by skoro každý notář byl zároveň členem komorního výboru, jež má sestávat z presidenta, čtyř řádných a dvou náhradních členů, t. j. celkem 7 a právě tolik jest nyní notářů na Podkarpatské Rusi.

Nejsprávnějším byl by třetí způsob, podle něhož zřídily by se pro území Slovenska a Podkarpatské Rusi dvě notářské komory: jedna v Bratislavě — pro západní Slovensko, a druhá v Košicích — pro východní Slovensko a Podkarpatskou Rus. Poslední sestávala by z členů z obou území, a aby snad nevznikala nějaká národnostní nedorozumění, již předem mohlo by se stanoviti, kolik členů výboru má býti z Podkarpatské Rusi a kolik z východního Slovenska.

Proti této poslední úpravě nenamítali by nic zajisté veř. notáři z východního Slovenska, neboť měli by v Košicích mnohem pohodlnější ústředí, než v Bratislavě, a též ani veř. notáři v Podkarpatské Rusi, neboť takto měli by zajištěnou svou stavovskou autonomii. Ziskal by tím také stát, ježto zmizel by konečně jeden ze zbytků revolučního stavu na Podkarpatské Rusi.

JUDr. František Matouš:

Z praxe.

I.

Úbytek agendy posledních pořízení, který někde jest přímo nápadný, jest nepříznivým důsledkem oznamovací povinnosti uložené notářům vládním nařízením ze dne 9. dubna 1926 číslo 50 Sb. z. a n. Dotazy soudů dle ustanovení tohoto nařízení u obecních úřadů bydlíšť testátorů, zda tíž doposud žijí, a po jejich nynější adrese, jsou totiž přes důtklivé upozornění, v nich obsažené, že běží o přísné úřední tajemství, v sousedských poměrech mnoha obcí velmi vábnou res omnium communis, a leckde i osobní záměry vykonají svoje dílo. A tak leckterý pořizující jest pak přemile překvapen, když se doví, že bylo ve všeobecnou známost uvedeno, že také již »udělal svoji umrlčí pořádnost«. — Není pak divu, že se sebere, rozběhne se k notáři, poví mu květnatě svoje mínění, a přese všechno ospravedlňující ohrázkování se notářovo svůj kšaft si vyzvedne a zapíše se i celá jeho příze s ním, že napříště půjdou raději »k harvokátovi«, který takové partyky nedělá. — Již při počátku působnosti tohoto vládního nařízení byly vysloveny pochybnosti o jeho oprávněnosti a účelnosti, i obavy stran jeho důsledků, kteréž praxe jeho jen rozmnožila a opodstatnila. Cíle jeho, totiž přesné a spolehlivé evidence všech posledních pořízení nebude beztak nikdy dosaženo, ježto jednak sotva který pořizující soudu ohlásí svoje trvalé přesídlení do jiného obvodu soudního, třeba mu přiměřené poučení ve směru tom řečeno bylo, a dále nepostihuje pořízení všechna, roztroušená v nejrůznanějších úschovách, povinnosti oznamovací nepodléhající (advokáti, obecní úřady atd.). Těžkou újmu pak způsobilo tradiční s prospěchem osvědčené přísmosti v tomto ohledu zejména notáři-seniorzy zachovávané, kdež důsledně byla uplatňována zásada, že za života pořizujícího není dovoleno ani nejbližším příbuzným jeho

ani zdaleka naznačiti, že nějaké písemné opatření pro případ svého úmrtí učinil. Tato praxe osvědčovala se po řadu desítiletí, a založila v mnohém směru notářům důvěru jejich působitě. — Nelze arci pochybovati, že nařízení toto zamýšlelo sledovati intence nejlepší, snažíc se docíliti účinné ochrany zájmů testátorů samých i jejich příbuzenstva, nebo osob jimi obmyšlených. Vzešlo však zřejmě bez předchozí anketové přípravy, při níž mnohé dobrozdání bylo by zajisté upozornilo na živelný přímo odpor pořizovatelů vůči jakékoliv kontrole, a značnou medůtklivost jejich ve příčině té vůbec, jakož i na nebezpečí, které mnohému nyní vzejde z toho, když testující uchylují se teď tam, kde nelze předpokládati valnou sběhlost v sepisování posledních pořízení, jen aby nebyli podrobeni nějakému dozoru, byť i zcela formálnímu, a posléze, že instituce tato nikterak nezabrání nejrůznanitějším proti opatřením právě těch, které chtěla chrániti. — A konečně, svěří-li někdo svoji poslední vůli notáři výslovně jakožto osobě soukromé, kdož může mu pak vytknouti, že ji nepojal do svého periodického oznamovacího podání?

II.

Důsledky nekonečných průtahů v zaknihování přídělů nabývají povážlivých rozměrů. V kancelářích právních zástupců kupí se stohy smluv, vtělených pouze z části, u soudů stěžují si na to, že stále čteněji vyskytují se odevzdací listiny pozůstalostní, v nichž běží též o příděly, a kteréž proto nutno dávatí rok od roku na lhůtu, čímž do nedozírna odsunuje se založení skoncovaných aktů do registratury, a v celku přehled a evidence pohybu vlastnictví pozemků se úplně ztrácí, ježto život nestojí, ale přidělci také — a to bohužel bez předchozího přivolení SPÚ — mrou, jiní zase rozmanitým utvářením se poměrů jsou donuceni zúplna se vyprodati a daleko přesídliti, a zase jiní se žení a opět rozvádějí a rozlučují, takže není řídkým případem, že o tomže přídělu jest již smlouva trhová, svatební i listina odevzdací či rozvodní smlouva dílčí, a přece doposud stav knihovní nelze uvéstí v soulad se všemi těmi zjevy životními. S jakou potíží nutno upokojevati klientelu neustále dotírající netrpklivými dotazy, kdy prý už tedy přece jednou bude mítí o svých přídělech v ruce něco více, nežli několik užmoulaných ústřížků šekových lístků vplatných (tak snadno poztrácitelných) z nichž bývá zřejmo, že přídělová cena byla v mnohých případech zcela zaplácena již roku 1923!!! — Stává se také často, že přesných dat katastrálních přídělů, potřebných pro smlouvu nebo pozůstalost nelze si vůbec opatřiti, anebo ne zavčas, ježto nemožno naprosto vypátrati, kdo byl pověřen rozmiřováním určitého úseku, ježto práce ty zadávají se též do opačných krajín země, nebo hotový již elaborat cestuje směry nezbadatelnými, na nichž postihnouti ho jest docela vyloučeno, jindy zase na dotaz stran téhož přídělu při různých příležitostech učiněný dostanou se sdělení tak rozličná, že očividně všechna jsou nesprávná, což vše má v zápětí velmi potěšitelnou vyhlídku na budoucí doplňování smluv nebo dodatečná projednávání pozůstalostí se všemi s tím spojenými zápletkami, zúčastněným zájemníkům nesnadno vysvětlitelnými. — Jaké ztráty na poplatcích způsobí pak leckdy takové dodatky ohledně přídělů, když na příklad úřad vyměřovací nebude lze přesvědčiti, že úplata za ně jest již obsažena v ceně uvedené ve smlouvě původní. — Příčinou všech těchto ne-